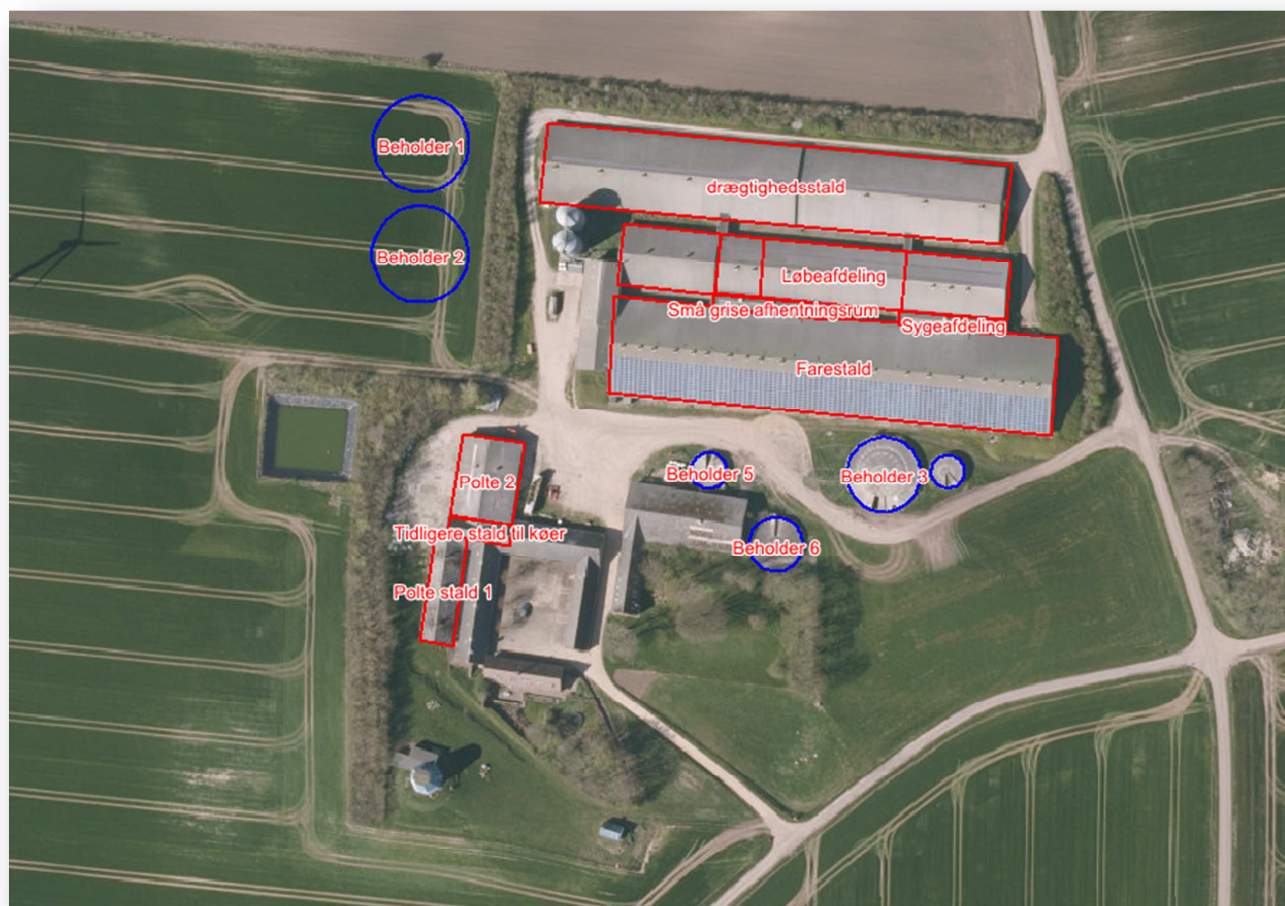

§ 16 a-miljøgodkendelse

af husdyrbruget
Sø Møllevej 3
7900 Nykøbing Mors

21. november 2018

Indholdsfortegnelse

1	Registreringsblad	3
2	Resume	4
3	Afgørelse om miljøgodkendelse	5
	Vurdering.....	5
	Retsvirkning.....	5
4	Vilkår	7
	Generelle vilkår.....	7
	Husdyrbrugets anvendelse af BAT	7
	Husdyrbrugets anlæg	7
5	Begrundelse for vilkår	12
	Generelle vilkår.....	12
	Husdyrbrugets anvendelse af BAT	12
	Husdyrbrugets anlæg	13
6	Projektbeskrivelse og miljøkonsekvensrapport	16
	Ikke-teknisk resumé.....	16
	Miljøkonsekvenser	17
7	Ammoniakdeposition og bilag IV-arter	29
	Beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition	29
	Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder.....	29
	Bilag IV-arter.....	30
8	Offentliggørelse	32
9	Klagevejledning	33
10	Retsbeskyttelse	34
11	Bilag	35

1 Registreringsblad

Titel: § 16 a-miljøgodkendelse af husdyrbruget
Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors

Dato for ikrafttrædelse: 21. november 2018

CVR-nr.: 16691089

CHR-nr.: 70333

Ejendomsnr.: 7730070016

Ansøger: Jens V. Riis
Sø Møllevej 3
7900 Nykøbing Mors
Mobil:
E-mail: 4pige@os.dk

Konsulent: Jan, Haarbo, Landbo Limfjord
Reservevej 85
7800 Skive
CVR-nr.: 26243076
Tlf.nr.: 9615 3007
E-mail: jha@landbo-limfjord.dk

Tilsynsmyndighed: Morsø Kommune

Ansøgningskema: 203117

Version: 7

2 Resume

Morsø Kommune har den 25. april 2018 modtaget en ansøgning om § 16 a-miljøgodkendelse på Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors.

Ansøger ønsker at få godkendt de eksisterende stalde efter den nye Husdyrbruglov. Der foretages ingen udvidelser eller ændringer af bygningerne, men en tidligere sygestald til søer og en tidligere smågrisestald tages i brug som produktionsareal. Samtidig søges staldsystemet i et polteafsnit og et løbeafsnit lovliggjort.

Der søges om godkendelse af et samlet produktionsareal på 8.213 m².

Morsø Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke har en væsentlig negativ indvirkning på naboer, miljø, naturværdier og landskabelige værdier.

3 Afgørelse om miljøgodkendelse

Morsø Kommune meddeler hermed godkendelse til husdyrbruget på Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors.

Godkendelsen er meddelt efter § 16 a, stk. 2 i Husdyrbrugloven¹.

Der meddeles godkendelse til at producere søer, polte og smågrise i staldanlæg med et samles produktionsareal på 8.213 m² og en ammoniakemission på 8.324 kg NH₃-N pr. år. Der godkendes 4 opbevaringslagre, der alle er overdækkede gyllebeholdere, med et samlet overfladeareal på 1.955 m² til fyldende husdyrgødning, samt en ammoniakemission på 391 kg NH₃-N pr. år. Den samlede ammoniakemissionen fra husdyrbruget er 8.715 kg NH₃-N pr. år.

Der foretages ingen udvidelser eller ændringer af bygningerne, men en tidligere sygestald til søer og en tidligere smågrigestald tages i brug som produktionsareal. Samtidig lovliggøres staldsystemet i et polteafsnit og et løbeafsnit.

Vurdering

Ansøger har indsendt en ansøgning via www.husdyrgodkendelse.dk, og har samtidig indsendt en redegørelse og vurdering, som krævet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens Bilag 1. Morsø Kommune har konstateret at alle relevante oplysninger er afgivet, samt at ansøgers konsulent har foretaget de korrekte vurderinger af den potentielle påvirkning på miljøet bredt set. Konsulentens oplysninger fremgår af Afsnit 6.

Det vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniakemission er overholdt. Begrundelsen findes i Afsnit 5.

Morsø Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, der er foreneligt med omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Morsø Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt eller ødelægge plantearter, eller yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Kommunens vurdering af dette fremgår af Afsnit 7.

Retsvirkning

Godkendelsen bortfalder helt eller delvist, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter det er meddelt, jævnfør § 59 a, stk. 1 i Husdyrbrugloven. Fra det tidspunkt hvor godkendelsen er udnyttet, skal den være udnyttet i en periode på 3 år i træk. I modsat fald bortfalder godkendelsen til den del af produktionsapparatet, der ikke har været udnyttet i løbet af de 3 år.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017

Hvor intet andet er nævnt, er vilkårene gældende fra den dag godkendelsen tages i brug. Husdyrbruget skal leve op til gældende lovgivning uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrbrugloven. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser, herunder byggetilladelse og nedsivningstilladelse skal indhentes særskilt.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagevejledningen fremgår af Afsnit 9.

Hans-Jakob Sørensen
Sagsbehandler
Teknik og Miljø

Nykøbing Mors, den 21.november 2018

4 Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelle vilkår

- 1) Miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med godkendelsens indhold og betingelser

Husdyrbrugets anvendelse af BAT

Management og egenkontrol

- 2) Alle egenkontroller, herunder dokumentation for vilkårene 9 og 12, skal samles i en driftsjournal, være opstillet overskueligt, opdateret, og indsendes til tilsynsmyndigheden hvert år, senest 1. maj. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år. Driftsjournalen kan afløses af et miljøledelsessystem for hele bedriften, så længe nedenstående aktiviteter registreres og indsendes til tilsynsmyndigheden årligt
- 3) Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
 - Forbrug af el, olie og vand
 - Kvitteringer for afleveret affald, jævnfør Vilkår 20

Energiforbrug

- 4) Ved nyanskaffelser af driftsanlæg og -maskiner skal der, i det omfang det ligger inden for en rimelig økonomisk ramme, anvendes den bedst tilgængelige teknologi. Tilsynsmyndigheden kan, på baggrund af tilsyn med Vilkår 3 kræve, at der foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer på ejendommen gennemgås. Der udarbejdes en handleplan, med redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af mest energibesparende foranstaltninger i produktions- og driftsøjemed, hvis tilsynsmyndigheden vurderer at det er nødvendigt

Vandforbrug

- 5) Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres

Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

- 6) Husdyrbruget tillades til et maksimalt produktionsareal med dyretyper, staldsystemer, opbevaringsanlæg og teknologi som anført i nedenstående tabeller:

Stalde og produktioner						
Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Ventilation	Miljøteknologi og reduktion	Produktionsareal (m ²)
1	Farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	2.800
2	Drægtighedsstald	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	Gyllekøling 20 % mindre NH ₃ -N 15,4 % mindre lugt	2.850
3	Løbeafdeling	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	405
4	Poltestald 1	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Slagtesvin	Mekanisk	-	287
5	Sygeafdeling	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	166
6	Smågrise afhentningsrum	Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	Mekanisk	-	185
7	Drægtighedsstald 1	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	445
8	Drægtighedsstald 2	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	405
9	Polteafsnit	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer	Mekanisk	-	270
10	Polte 2	Drænet gulv + spalter (33 % / 67 %)	Slagtesvin	Mekanisk	-	400
I alt						8.213

Opbevaringsanlæg				
Nr.	Anlæg	Teknologi	Effekt af teknologi (Reduktion i %)	Overfladeareal (m ²)
1	Beholder 5	Overdækning	50	114
2	Beholder 6	Overdækning	50	252
3	Beholder 1	Overdækning	50	793
4	Beholder 2	Overdækning	50	796
I alt				1.955

- 7) I staldafsnit 2 skal der anvendes gyllekøling, der er forbundet med en varmepumpe. Gyllekølingen skal anvendes på et samlet areal på 2.850 m² i staldafsnittet, hvilket vil sige 1.280 m² gyllekanaler

- 8) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 315.372 kWh
- 9) Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid. Den årlige driftstid skal være mindst 7.087 timer
- 10) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk
- 11) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget. Ved udskiftning af varmpumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift
- 12) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen, samt kontrol af kølekredsens ydelse
- 13) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 1 uge. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

Lugt

- 14) Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Kommunen har mulighed for på et senere tidspunkt at påbyde lugtreducerende tiltag. Denne mulighed kan tages i anvendelse, hvis Kommunen vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end de, der lå til grund for vurderingerne i denne godkendelse.
- 15) Der skal monteres miljøkryds i alle ventilationsafkast

Støj

- 16) Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet må ikke overstige følgende grænseværdier, målt ved nabobeboelser.

Ugedag	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 meter over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.

Almindelig kørsel med traktorer og andre maskiner er ikke omfattet af støjkravet.

Lys

- 17) Udendørs belysning skal være forsynet med bevægelsessensor, der sikrer at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen, med mindre der er nødvendig aktivitet på anlægget.

Skadedyr

- 18) Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Gødningshåndtering

- 19) Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den mængde gylle, der påtænkes udpumpet. Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

Affald

- 20) Kvitteringer for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 5 år, og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende

Driftsforstyrrelser og uheld

- 21) Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks kontaktes via tlf. 112.
- 22) Der skal altid foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Beredskabsplanen skal kontrolleres/revideres mindst 1 gang om året, samt såfremt det viser sig nødvendigt. I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i en logbog. Beredskabsplanen skal kunne forevises ved tilsyn.
- 23) Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige som arbejder på ejendommen og udleveres til indsatsleder

og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have adgang til en udgave af beredskabsplanen på et for dem forståeligt sprog.

Husdyrbrugets ophør

- 24) Hvis husdyrbruget ophører med driften skal det sikres, at der sker en oprydning på ejendommen for at forebygge forurening. Ved husdyrbrugets ophør skal alle gyllebeholdere, fortanke og gyllekældre på ejendommen tømmes. Alle staldanlæg skal rengøres og alt affald bortskaffes i henhold til gældende lovgivning.
- 25) Morsø Kommune skal kontaktes med henblik på, at aftale hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo eller tankanlæg.

5 Begrundelse for vilkår

Godkendelsen er givet på en række vilkår, der samlet har til formål at sikre, at husdyrbruget bliver drevet på en hensigtsmæssig måde, og med en minimal risiko for at skade miljøet utilsigtet. En lang række forhold er i dag omfattet af den generelle lovgivning i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, men Morsø Kommune har tilføjet enkelte vilkår. Begrundelse for vilkårene er beskrevet herunder.

Generelle vilkår

Vilkåret om tilgængelighed er stillet for at imødegå, at der skal opstå tvivl om ansvarsfordelingen, særligt i tilfælde hvor husdyrene på en ejendom er ejet af en anden end ejendommens ejer. Vilkåret er desuden relevant i de tilfælde, hvor den daglige drift og tilstedeværelse på husdyrbruget er uddelegeret til en driftsleder.

Husdyrbrugets anvendelse af BAT

For at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold, er det væsentligt at foretage en vurdering af anvendelsen af ressourcer og emission af forurenende stoffer fra produktionen.

Et af Husdyrbruglovens hovedformål er, at det særligt skal tilsigtes at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi, således at ressourceforbruget og tabene af forurenende stoffer til omgivelserne bliver mindst mulig. BAT er således et bredt begreb, der for husdyrbrug omfatter alle anvendte teknikker og miljøteknologi til nedbringelse af forurening.

Hvorvidt husdyrbruget lever op til kravet om anvendelse af BAT beror på en helhedsvurdering under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Der skal således være en miljøeffekt af investeringen, der står i forhold til omkostningerne, for at anvendelsen af den miljøforbedrende teknik kan defineres som værende BAT. Ligesom der skal tages hensyn til teknikkernes tekniske og praktiske egnethed som virkemiddel til nedbringelse af forurening. Endelig skal der ved vurderingen af hvad der i det konkrete tilfælde er BAT, tages hensyn til landbrugssektorens økonomiske muligheder.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT med hensyn til management: Træning og uddannelse af medarbejdere, samt registrering af vand-, energi- og foderforbrug.

Ifølge referencedokumentet anses følgende tiltag omkring energibesparelse for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Ifølge referencedokumentet anses følgende tiltag omkring vand for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkestrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT med hensyn til: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold.

Det vejledende BAT-niveau for husdyrbruget er overholdt med en margin på 51 kg NH₃-N/år.

Staldafsnittet Polte 2 er i forbindelse med miljøgodkendelsen i 2004 søgt ombygget fra en gammel kvægstald på fuldspalter, til en poltestald på delvis spaltegulv. Konsulent/landmand bekræfter dette i revurderingen og tre senere ansøgninger, hvorfor Kommunen ikke har kunnet drage anden konklusion, end at stalden er med delvis spaltegulv. BAT-forudsætningen hedder for dette staldafsnit derfor "Nyt/renoveret staldafsnit".

For at sikre at BAT, som beskrevet ovenfor, opnås og fastholdes stilles vilkårene 2 – 5, samt vilkårene til indretning og drift nedenfor.

Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

Vilkår 6 er stillet for at fastholde ansøger på de produktionsarealer og øvrige oplysninger, der ligger til grund for Morsø Kommunes godkendelse.

Vilkårene 7 – 13 er stillet for at fastholde ansøger på anvendelse og drift af teknologi, der medvirker til at overholde BAT-emissionskravet for N, men især bidrager til at overholde lugtkravene. Da vilkårene knytter sig til indretningen, er de placeret i dette afsnit.

På Sø Møllevej 3 er der 4 gyllebeholdere, som alle er overdækkede, med en kapacitet på i alt 9.400 m³ og et overfladeareal på 1.955 m².

Ansøgers konsulent redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Der stilles vilkår til at anvende de eksisterende gylletanke på ejendommen, da godkendelse skal rumme vilkår om alle de anlæg, der har en ammoniakemission.

Lugt

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Nedenstående skema viser at beskyttelsesniveauet for lugt ikke er overholdt til boligen på Brunhøjen 3.

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Brunhøjen 3	0	NY	334,4	334,4	230,1	Nej
Dråbystræde 100	0	NY	712,1	640,9	1813	Ja
Sejerslev By, Sejerslev	0	NY	936,4	936,4	1707	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

Rød: Genekriterie er ikke overholdt.

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation jf. § 33 ("50 % reglen").

Konsekvenszone: 1131 m

Hvis den beregnede geneafstand er længere end den faktiske afstand mellem anlægget og det berørte område eller naboen, skal der som udgangspunkt gives afslag, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 1.

Den nye lugtmodel kan, jf. Miljøstyrelsens vejledning, altid erstattes af en konkret OML-beregning, da det grundlæggende er samme spredningsmodel som er indarbejdet.

OML-beregningen er baseret på de eksisterende afkast, med indsættelse af miljøkryds der vil forøge afgangshastigheden fra afkastene. Der er stillet vilkår til dette.

Der er desuden stillet vilkår om at driften ikke må give anledning til væsentlige lugtgener, samt at Kommunen har mulighed for på et senere tidspunkt at påbyde lugtreducerende tiltag, hvis Kommunen vurderer at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end de, der ligger til grund for ovennævnte vurdering.

Støj

For også fremadrettet at sikre de nærmeste nabobeboelser og sommerhuse mod væsentlige støjgener, stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Lys

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige lysgener, stilles der vilkår til udendørs belysning.

Skadedyr

For også i fremtiden at kunne sikre naboer, vil der blive stillet vilkår om fortsat at bekæmpe fluer i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Gødningshåndtering

Der er stillet vilkår om, at der inden udpumpning af gylle fra staldene skal sikres, at gyllebeholderen kan rumme den udpumpede mængde samt at spild skal opsamles. Dette sker for at mindske risikoen for utilsigtet gyllespild på jorden.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn med vilkårene, således at gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller skade for miljøet.

Affald

Ansøger skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr², samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Der stilles vilkår til at kvitteringer for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 5 år, og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende. Det er BAT at styre sine ressourcer, også når de er forbrugt.

Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning, enten ved sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank.

Der stilles vilkår om at alarmcentralen skal alarmeres, hvis der sker et uheld. Der stilles desuden vilkår om at beredskabsplanen skal opdateret, være tilgængelig og kendt af de ansatte, samt ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft oversættes til et for dem forståeligt sprog.

Vilkårene er stillet for at sikre, at de ansatte på husdyrbruget kan reagere hensigtsmæssigt på en situation, hvor der kan ske skade på miljøet.

Husdyrbrugets ophør

Der er stillet to vilkår for at sikre, at husdyrbruget efter sit ophør ikke vil give anledning til skade på miljøet, og for at pålægge driftsherren en dialog med tilsynsmyndigheden om, hvordan anlægget bedst muligt sikres/anvendes efterfølgende.

² Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde dyr nr. 558 af 1. juni 2011

6 Projektbeskrivelse og miljøkonsekvensrapport

Dette afsnit indeholder de oplysninger og vurderinger, ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen. Morsø Kommunes vurdering i Afsnit 3 er baseret på disse oplysninger, samt ansøgningen på husdyrgodkendelse.dk og Kommunens eget kendskab til de lokale forhold. I parenteser efter hver overskrift eller underskrift er angivet, hvilket punkt i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens Bilag oplysningerne er afgivet efter. Alle oplysninger til punkterne A1 – A5 fremgår af Afsnit 1 på side 3.

Ikke-teknisk resumé

Jens Vig Riis ønsker at få godkendt de eksisterende stalde efter den nye Husdyrbruglov.

Der foretages ingen udvidelser eller ændringer af bygningerne.

Der søges om miljøgodkendelse af eksisterende staldanlæg med et samlet produktionsareal på cirka 8.213 m², fordelt på nedenstående stalde:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Farestald	4675	Mekanisk ventilation	6 m	(#42506) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	2800
drægtighedsstald	4100	Mekanisk ventilation	6 m	(#42514) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	2850
Løbeafdeling	929	Mekanisk ventilation	6 m	(#42516) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	405
Polte stald 1	397	Mekanisk ventilation	6 m	(#42518) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	287
Sygeafdeling	166	Mekanisk ventilation	6 m	(#49454) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	166
Små grise afhentningsrum	185	Mekanisk ventilation	6 m	(#49452) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	185
drægtighedsstald 1 med bokse	677	Mekanisk ventilation	6 m	(#55524) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	445
Drægtighedsstald 2 med bokse	650	Mekanisk ventilation	6 m	(#55527) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	405
Polteafsnit	289	Mekanisk ventilation	6 m	(#55532) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	270
Polte 2	574	Mekanisk ventilation	6 m	(#58176) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	400
Sum						8213

Miljøkonsekvenser

Lugt:

OML-beregning viser at lugtkravene til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Ammoniak:

Ammoniakfordampningen stiger i ansøgt drift til en samlet ammoniakemission fra stald og lager på 8.715 kg N/år.

Ammoniaknedfaldet på nærmeste naturarealer øges ikke.

Husdyrgødning:

Husdyrgødningen som ikke kan bruges på egne marker afsættes.

Transport:

Antallet af transportere forventes at være uændret.

BAT:

Produktionen lever op til kravene og vurderes at leve op til Bedste Anvendelig Teknologi.

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning:

Der er etableret gyllekøling i eksisterende stalde og der er etableret overdækning på bedriftens gyllebeholdere.

Alternative teknologier:

Gylleforsuring er fravalgt af flere årsager. Forsuring i gyllekanaler er ikke økonomisk eller teknisk muligt, uden en markant ombygning af de eksisterende anlæg. Stalde og gødningsanlægs alder og udformning medfører derudover, at der ikke kan stilles garanti mod korrosions- og syreskader.

Luftrensning er fravalgt, da det vil være uforholdsmæssigt dyrt at installere.

Samlet set vil projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, medføre en væsentlig belastning på miljøet.

Miljøkonsekvensrapporten er lavet af:
Jan Haarbo, Landbo Limfjord.

Indretning og drift af anlæg

Driftsbygningerne på Sø Møllevej 3 kommer til at bestå af de stalde og gulvtyper, der kan ses i nedenstående skema:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Farestald	4675	Mekanisk ventilation	6 m	(#42506) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	2800
drægtighedsstald	4100	Mekanisk ventilation	6 m	(#42514) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	2850
Løbeafdeling	929	Mekanisk ventilation	6 m	(#42516) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	405
Polte stald 1	397	Mekanisk ventilation	6 m	(#42518) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	287
Sygeafdeling	166	Mekanisk ventilation	6 m	(#49454) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	166
Små grise afhentningsrum	185	Mekanisk ventilation	6 m	(#49452) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	185
drægtighedsstald 1 med bokse	677	Mekanisk ventilation	6 m	(#55524) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	445
Drægtighedsstald 2 med bokse	650	Mekanisk ventilation	6 m	(#55527) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	405
Polteafsnit	289	Mekanisk ventilation	6 m	(#55532) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	270
Polte 2	574	Mekanisk ventilation	6 m	(#58176) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	400
Sum						8213

Ejendommens 4 gyllebeholdere er overdækkende, og består af to store gyllebeholdere på hver 4000 m³ og 2 mindre beholdere på i alt cirka 1400 m³.

Beholderne er placeret vest og syd for driftsbygningerne som er vist på fremsendte plantegning.

Opbevaringslagre			
Navn	Lagertype	Areal (m ²)	NH ₃ -N effekt (%)
Beholder 5	Flydende	114	50,0
Beholder 6	Flydende	252	50,0
Beholder 1	Flydende	793	50,0
Beholder 2	Flydende	796	50,0

Biaktivitet:

Som en biaktivitet produceres der desuden strøm på ejendommens vindmølle, som står vest for gården.

Anlægsarbejder, bygningsændringer

I forbindelse med godkendelsen opføres der ikke nye stalde eller bygninger. De eksisterende stalde ønskes godkendt efter den nye Husdyrbruglov, således eksisterende bygninger kan udnyttes optimal.

En tidligere sygestald til søer og en tidligere smågrisestald tages i brug som produktionsareal.

Staldafsnittet polte 2 er i forbindelse med miljøgodkendelsen i 2004 søgt ombygget fra en gammel kvægstald på fuldspalter, til en poltestald. Gulvtypen er blevet registreret/ansøgt forkert og ønskes godkendt som fuldspalte gulv.

Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Beliggenhed og omgivelser

Etablering, udvidelse og ændring af anlæg, der medfører forøget forurening eller forøgede gener for omgivelserne skal overholde afstandskravene i lovens §§ 6, 7 og 8. I nedenstående skema er anført afstandskravene samt den faktiske afstand til området fra bygningsmassen.

Afstande § 6:

Område	Afstand (m)	Beskrivelse	Afstandskrav (m)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde.	Cirka 1.600	Sejerslev	50
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	Cirka 1.750	Wrestlingcenter på Ejerslevvej	50
Nabobeboelse uden landbrugspligt.	156	Brunhøjen 3	50

Afstande § 7:

Naturkategori	Afstand (m)	Beskrivelse
Kategori 1	Cirka 1.750	Riggær og surt overdrev mod syd
Kategori 2	Cirka 900	Overdrev mod Nord-nordøst
Kategori 3	Cirka 200	Mose mod nordøst

Afstande § 8:

Nærmeste...	Afstand (m)	Beskrivelse	Afstandskrav (m)
Enkelt vandindvindingsanlæg	620	På Feggesundvej 46	25
Fælles vandindvindingsanlæg	Cirka 2.200	Sejerslev vandværk	50
Vandløb, dræn og sø	120	Dræn mod syd-vest	15
Privat fælles vej/ offentlig vej	10	Sø Møllevej	15
Levnedsmiddelvirksomhed	Over 25	Ingen på ejendommen	25
Beboelse på samme ejendom	15		15
Naboskel	10	Brunhøjen 3A	30

Ovenstående afstande skal kun være overholdt til nye staldafsnit. Da de staldafsnit, der godkendes til fuld produktion, allerede er i brug i dag, er afstandskravene overholdt.

Sø Møllevej 3 ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som Særligt Værdifuldt Landbrugsområde med høj dyrkningsværdi og stor husdyrtæthed. Ejendommen ligger uden for områder der i kommuneplanen er udpeget som naturbeskyttelsesområde, økologisk forbindelsesområde og kulturhistorisk bevaringsområde. Der er ingen geologiske interesser i området, lige som der heller ikke er fredede områder eller natur- og vildtreservater. Nærmeste Natura 2000 område med habitatnatur ligger ca. 1,8 km væk.

Husdyrbruget ligger i et område, der i Kommuneplanen er udpeget som et Landskabeligt Beskyttelsesområde. Da der ikke bygges nyt i forbindelse med miljøgodkendelsen, skal der ikke tages særlige hensyn.

Samlet set vurderes det på baggrund af ovenstående, at Sø Møllevej 3 ikke er i konflikt med udpegninger i lokal- og kommuneplaner eller særlige naturhensyn.

De driftsmæssige ændringer vurderes heller ikke at medføre en væsentlig forringelse af det landskabelige.

Ammoniakemission

Den samlede ammoniakemission fra stalde og gødningslagre er beregnet til 8.715,1 kg NH₃-N pr. år.

Ammoniakemissionen fremgår af nedenstående tabel fra husdyrgodkendelse.dk:

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	8324,2	390,9	8715,1
Nudrift	8150,0	390,9	8540,8
8 års-drift	8096,3	186,6	8282,9

Den omkringliggende beskyttede natur påvirkes ikke i uacceptabel grad. Kvælstofdepositionen på de enkelte typer naturområder kan ses i nedenstående tabel fra husdyrgodkendelse.dk:

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1	▼
Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	-0,1	0,0	5,4	▼
Overdrev N	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,5	▼
Overdrev NØ	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1	▼
Rigkær	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,1	▼

Merdepositionen på mosen (nummer 2) er negativ i forhold til 8-årsdriften. Dette skyldes primært, at husdyrbrugets gyllebeholdere er blevet rykket lidt længere væk fra mosen, og er placeret lidt mere gunstigt i forhold til den dominerende vindretning.

Lugtemission

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen.

Med en geneafstand på 347,8 meter og en vægtet gennemsnits afstand på 228,3 meter er det ifølge vejledningen en mulighed at anvende OML-beregning på et konkret projekt i stedet for ny lugtmodel og, når der er ændrede ventilationsforhold, også i stedet for FMK-modellen.

Der anvendes gyllekøling på 20 W pr. m² gyllekanal i drægtighedsstalden (1.280 m²) som nedsætter lugten.

Der etableres vindkryds i alle afkast og der er lavet en OML-beregning (vedlagt) ud fra specifikationerne på dyrehold, ventilationssystem og staldplacering, der viser at lugtniveauet hos nærmeste nabo (Brunhøjden 3) vil være 11 OU, og kravet på max. 15 OU er derved overholdt.

Der er foretaget beregninger i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste byzone og samlet bebyggelse, og geneafstande til disse er overholdt.

På baggrund af OML-beregningen vurderes det, at lugtemissionen fra produktionsarealet på husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkninger på naboer og omkringboende.

Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Støj kan forekomme fra ventilationsanlæg, af- og pålæsning, transport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen.

Til daglig vil der være begrænset støj fra motoriserede køretøjer og transportere. Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet. Der forventes ikke øget antal transportere i forbindelse med godkendelsen.

Da vinduer og døre normalt vis er lukkede i svinebesætninger, vil støjniveauet fra dyrene i stalden være meget lavt.

Husdyrbruget beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer medfører, at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Der er redegjort for at transportere og andre støjende aktiviteter så vidt muligt foregår i dagtimerne, og det vurderes samlet set ikke, at husdyrbruget vil medføre væsentligt støjgener i nærmiljøet.

Lys

I staldene er lyset tændt efter behov i tidsrummet 6 - 22. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning i staldene om natten.

Ved staldanlægget er der udendørslys der er styret via sensor og manuelt. Lyset er placeret, så det er muligt at orientere sig ved staldanlægget. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning uden for bygningerne om natten.

Der vil ikke komme væsentligt mere belysning end i nudriften. Det forventes ikke at ejendommens belysning vil påvirkning omgivelserne i negativ retning.

Skadedyr

Forebyggelse af flueproblemer vil ske ved renholdelse af anlægget. Hvis der konstateres problemer med fluer, vil der blive foretaget effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der vil blive anvendt rovfluer i staldene til bekæmpelse af fluer. Gnavere forebygges ved renholdelse af anlægget samt udlægning af gift.

Med anvendelse af rovfluer og gift søges gener fra skadedyr minimeret. Det vurderes ikke at det ansøgte vil medføre væsentlig gener for omgivelserne som følge af skadedyr.

Støv

På bedriften anvendes foder som opbevares i lukkede siloer. Der er fokus på rør og slanger til siloerne er tætte.

Der kan forventes minimale støvgener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen som søges mindsket via hensynsfuld kørsel forbi beboelse.

Der er fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og kørsel. Det vurderes ikke, at det ansøgte vil medføre væsentlig gener for omgivelserne som følge af støv.

Transport

Ved transporter til og fra ejendommen, sørges der altid for at udvise størst mulig hensyn til omgivelserne, så der ikke opstår unødvendige gener.

Størstedelen af transporterne er kørsel med dyr, foder og husdyrgødning. Antallet af transporter forventes at være den samme som i dag, som ses i tabellen nedenfor.

Transporter	Ansøgt, antal årligt
Dyrtransporter	65
Afhentning af døde dyr	75
Kørsel med foder	52
Gyllekørsel	250
Affald	5
Levering af olie/diesel	30
I alt	477

Idet antallet af transporter ikke forventes at stige med denne godkendelse, vil eventuelle gener heller ikke forøges.

På baggrund af ovenstående vurderes det derfor at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning på nærmiljøet.

Risikoelementer vedrørende miljøforhold

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Håndtering af husdyrgødning

Håndtering af husdyrgødning på ejendommen sker i overensstemmelse med lovens krav. Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld.

- Pumpning af gylle sker under overvågning
- Læsning af gyllevogne sker med sugekran og foregår under overvågning

Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Derudover tømmes den som hovedregel én gang årligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.

Det vurderes at gyllen opbevares og håndteres på en måde som minimerer risikoen for gylleuheld på ejendommen. Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

gen forventes ikke at medføre gener, der kan have en væsentlig negativ indvirkning på miljøet.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Disse håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet. Pesticider håndteres af maskinstation eller andet uddannet personale med sprøjtecertifikat.

Olie og brændstof

På ejendommen er der en dieseltank og to fyringsolietanke. Sker der spild af diesel ved påfyldning, vil dette øjeblikkeligt blive opsamlet.

Ejendommens diesel opbevares på fast bund og overholder lovens krav om opstilling og sløjfning. Det vurderes at der i den daglige håndtering af olien er taget højde for eventuelle risici og minimering heraf.

Der vurderes ikke at være forøget risiko for miljøuheld i forbindelse med håndteringen af olie og brændstof på ejendommen.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge. Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frosne marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Disse er placeret på anden ejendom, og håndteres af maskinstation eller andet uddannet personale med sprøjtecertifikat.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

Øget lugt fra anlæg.

Forurening af vandmiljø.

De beskrevne risici og forebyggelse af uheld vurderes at være fyldestgørende.

Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Energiforbrug

Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

Ejendommens årlige elforbrug til produktionen er p.t. 450.000 kWh og forbruget forventes at være uændret. Ejendommens vindmølle leverer strøm til produktionen.

Staldene opvarmes med varme fra gyllekøling, og der produceres strøm via solceller på taget.

Der vurderes at ejendommens energiforbrug er inden for rimelighedens grænser for et husdyrbrug af denne størrelse. Det vurderes derfor, at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følger for miljøet på baggrund heraf.

Vandforbrug

Det årlige vandforbrug på bedriften er p.t. cirka 18.000 m³ vand og forventes at være uændret. Ejendommen er tilsluttet Sejerslev Vandværk.

Alle drikkeventiler i svinestaldene er placeret over foderkrybberne, således at vandspild opsamles og vandspild undgås.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Vandforbruget måles og tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Der vurderes at forbruget af vand og foranstaltninger til at minimere spild er af et sådan omfang, at driften af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig påvirkning på miljøet.

Spildevand

Rengøringsvand fra vask af stalde tilføres gyllebeholderen. Sanitært spildevand fra driftsbygninger ledes til godkendt anlæg til nedsivning af husspildevand. Tagvand ledes til eksisterende dræn som leder vandet ned til bækken mod syd.

Den angivne spildevandshåndtering vurderes at ske i overensstemmelse med gældende lovgivning. Der foretages ingen ændringer af udledningen af tag- og overfladevand.

Affald, reststoffer, kemikalier og pesticider

Pap, papir og plastaffald opbevares i container, der tømmes efter aftale med renovationsfirma.

Kemikalier og medicin, samt mindre mængder rengøringsmidler, opbevares under lås.

Farligt affald afleveres til kommunal modtagestation.

Døde dyr opbevares på fast bund under kadaverkappe. Der er afhentning efter behov, afhængig af udetemperatur.

Affald og eventuelle restprodukter opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet mest og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande.

BAT - Bedste tilgængelige teknik

Det vejledende BAT-niveau for husdyrbruget er opfyldt med 51 kg NH₃-N per år.

Det forventes ikke, at staldegulvene skal gennemgå en renovering inden for en overskuelig fremtid. Der skal således ikke foretages ombygninger i anlægget, der umiddelbart muliggør installation af ammoniakreducerende teknologi på økonomisk acceptable vilkår, der er proportionale i forhold til den opnåelige reduktion af ammoniakudledningen.

Med baggrund heri fravælges BAT som beskrevet:

Gylleforsuring er fravalgt af flere årsager. Forsuring i gyllekanaler er ikke økonomisk eller teknisk muligt, uden en markant ombygning af de eksisterende anlæg. Stalde og gødningsanlægs alder og udformning medfører derudover, at der ikke kan stilles garanti mod korrosions- og syreskader.

Luftrensning er fravalgt, da det vil være uforholdsmæssigt dyrt at installere. Samlet set vurderes det, at der anvendes BAT i det omfang, der er påkrævet.

Management, herunder forslag til egenkontrol

På bedriften er der følgende tiltag i forbindelse med egenkontrol:

1. Uddannelse og træningsprogrammer for personale.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende efter behov igennem for eksempel ERFA-grupper, kurser og efteruddannelse. Medarbejderne er orienteret om at ejendommen er miljøgodkendt og er bevidste og informerede om det ansvar og de vilkår, der dermed følger.

2. Registrering af vand, energi, foder, spild, forbrug af handels- og husdyrgødning.

Der føres løbende kontrol med foderforbruget til dyrene og daglig kontrol med eventuelt vand- og foderspild. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

3. Beredskabsplan.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld er beskrevet.

4. Reparation og vedligeholdelsesprogrammer for bygninger og inventar.

Efter tømning af hver sektion bliver staldsektionerne vasket og overbrusning, ventilations- og varmeanlæg bliver rengjort og funktionen kontrolleret. Ligeledes kontrolleres udfodringsanlægget og vandventilerne. Bygninger vedligeholdes løbende og ejendommen holdes ryddelig.

5. Hensigtsmæssig planlægning af aktiviteter på anlægget.

Dyreflytninger sker så vidt muligt altid på hverdage i dagtimer. Fodertransport til og fra ejendommens lager foretages normalt på ugens hverdage. I forbindelse med høst vil der dog foregå arbejde ud over almindelig arbejdstid. Faste arbejdsopgaver inddeles i daglige-ugentlige-månedlige-årlige opgaver. Egenkontrol foreslås at omfatte blandt andet daglig overvågning af foderforbruget og periodevis kontrol af vand- og energiforbrug.

6. Medarbejderne instrueres omkring:

- Dyrenes sundhed og velfærd.
- Foder og hygiejne
- Medicinanvendelse
- Affaldshåndtering
- Anvendelse af rengøringsmidler
- Betjening, vedligehold og kontrol af udstyr
- Risici og Beredskabsplan
- Arbejdssikkerhed, APV
- Sundhedsrisici
- God produktionspraksis

Forventet virkning på miljøet

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på Sø Møllevej 3 inklusiv egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

7 Ammoniakdeposition og bilag IV-arter

Beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition

Nærmeste kategori 1-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, jf. Husdyrbruglovens § 7, stk.1, nr. 1, er et rigkær, der ligger cirka 1.800 meter syd for anlægget, i Dråby Vig, Natura 2000 område nr. 29. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberregning på dette område som viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget på 0,1 kg NH₃-N/ha/år. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur er derfor overholdt. Området vurderes ikke at blive negativt påvirket af godkendelsen på Sø Møllevej 3.

Nærmeste kategori 2-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, jf. Husdyrbruglovens § 7, er et overdrev, der ligger cirka 900 meter nordøst for anlægget. Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på dette område, som viser at der er en totaldepositionen fra husdyrbruget på 0,5 kg NH₃-N/ha/år, og ingen merdeposition. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav om en maksimal ammoniakdeposition på 1,0 kg NH₃-N/ha/år til kategori 2-natur er derfor overholdt. Det vurderes dermed at godkendelsen på husdyrbruget ikke vil påvirke naturtilstanden i overdrevet i negativ retning.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose, der ligger cirka 200 meter nordøst for anlægget. Kategori 3-natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove. En botanisk gennemgang baseret på seneste besigtigelse af mosen, (september 2013) afspejler en mere eller mindre næringsrig kalkholdig mose. Baggrundsbelastningen i området er senest i 2014 opgjort til 14 kg NH₃-N/ha/år. Kalkrige moser og væld har en ammoniaktalegrenselse i intervallet 15 - 25 kg NH₃-N/ha/år. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberregning på området der viser, at der fra husdyrbruget er en totaldepositionen på 4,7 kg NH₃-N/ha/år og ingen merdeposition. I forhold til 8 års driften falder depositionen 0,1 kg NH₃-N/ha/år. Det vurderes derfor at ændringen i husdyrbruget ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning af mosens naturtilstand.

Øvrige naturområder i nærheden af anlægget vurderes ikke mere ammoniakfølsomme, og modtager ikke større ammoniakdeposition fra ejendommen. Ammoniakdepositionen fra Sø Møllevej 3 vurderes dermed ikke at medføre negativ påvirkning af omkringliggende naturområder.

Morsø Kommune vurderer i øvrigt, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en negativ påvirkning af øvrige naturområder, da disse ej heller modtager større ammoniakdeposition fra husdyrbruget.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura 2000-område ligger cirka 1.800 meter syd for husdyrbrugets anlæg, og er Natura 2000-område nr. 29: Dråby Vig, bestående af Habitatområde H29 og Fuglebeskyttelsesområde F26. Udpegningsgrundlag og særlige trusler mod områdets tilstand fremgår af Bilag 4.

Ammoniakemissionen fra Sø Møllevej 3 vurderes jf. ovenstående gennemgang af naturområder i nærheden af ejendommen ikke at medføre en risiko for en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området, og dermed også de arter der danner udpegningsgrundlag for området.

Morsø Kommune finder på baggrund heraf, at det ansøgte projekt isoleret set ikke via ammoniakfordampning kan få negativ indvirkning på området, herunder på arterne og naturtyperne, som området er udpeget for at beskytte.

Morsø Kommune vurderer desuden, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området som følge af ammoniakemission.

Morsø Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering i forhold til ammoniakpåvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

Bilag IV-arter

Medlemslandene i EU skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for eller uden for et af de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV.

Nærmest registrerede Bilag IV art er strandtudse, registreret cirka 1.800 meter sydvest for ejendommen, Derudover er der registreret markfirben 3.500 meter nordøst for ejendommen, og odder 4.400 meter nordvest for ejendommen.

De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet. Husdyrbruget på Sø Møllevej 3 vurderes ikke at indebære nogen trussel for odderen.

Strandtudsens foretrækker temporære lune vandhuller med lavt vand, der tørrer ud i løbet af sommeren. Strandtudsens er igennem de sidste 20 år gået betydelig tilbage i antal. Dette kan skyldes at dens ynglevandhuller drænes, gødskning gør bevoksning høj og tæt omkring vandhullet og de steder den jager, samt at de dræbes af biler fordi de ofte søger føde på steder uden bevoksning for eksempel på grus- og asfaltvej. Ammoniakemissionen giver ikke anledning til en målbar merdeposition i kystnære områder, og vurderes dermed heller ikke at indebære risiko for forringelse af levesteder for strandtudsens.

Det samme gør sig gældende for markfirbens levesteder.

Det kan ikke udelukkes, at der findes andre arter, der er listet på Habitatdirektivets Bilag IV i nærheden af bedriften. Enkelte dyrearter omfattet af habitatdirektivets Bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udbringningsarealerne. På baggrund af Faglig Rapport nr. 322 fra DMU og Kommunens kendskab til området vurderes det at være spidssnudet frø, stor vandsalamander og flere flagermusarter. Det vurderes, at der ikke er vandhuller i nærområdet, som kan er så negativt påvirket af ammoni-

akdeposition, at det kan medføre en forringelse af leveforholdene for disse padderter. Ligeledes vurderes flagermus ikke at blive negativt påvirket af husdyrproduktionen på Sø Møllevej 3.

Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at udvidelsen af husdyrbruget ikke giver anledning til beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arterne.

8 Offentliggørelse

Nabo-/partshøring

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til ansøger, naboer/omkringboende og sagens parter, herunder ejere af ejendomme inden for lugtkonsekvenszonen på 1.131 meter i 30 dage. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden.

Afgørelsen

Afgørelsen er sendt til:

- Jens V. Riis, Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors
- Jan Haarbo, Landbo Limfjord, Resenvej 85, 7800 Skive

Orientering om afgørelse er sendt til:

- Sundhedsstyrelsen – Region Nord, senord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Morsø, dnmorsoe-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling, morsoe@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Annoncering

Afgørelsen annonceres på www.dma.mst.dk og Morsø Kommunes hjemmeside den 21. november 2018.

9 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ansøger, Miljøministeren, Embedslægen, interesseorganisationer og andre, der må antages at have væsentlig interesse i sagen.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Morsø Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 som privatperson, eller kr. 1.800 som forening eller virksomhed. Du kan betale gebyret med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og fødevarerklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside.

Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af en afgørelse, som følge af den tid der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Ønsker du at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvor vidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være indsendt senest **den 19. december 2018**.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Ønskes ansøgningen indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort.

10 Retsbeskyttelse

Godkendelsen er gældende fra tidspunktet for offentliggørelse af den endelige godkendelse.

Godkendelsen er omfattet af reglerne om revurdering efter Husdyrbrugloven. Kommunalbestyrelsen foretager den første revurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor godkendelsen er meddelt, og herefter hvert 10. år.

Godkendelsen medfører, at husdyrbruget bliver omfattet af Husdyrbruglovens kontinuitetsbestemmelser.

11 Bilag

Bilag 1: BAT-niveau

Bilag 2: Situationsplan

Bilag 3: OML-beregning

Bilag 4: Natura 2000-område nr. 29: Dråby Vig

Bilag 1 - BAT-niveau

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	7985	782	8766
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	8324	391	8715
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	51
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT ? i					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
Rediger	7985				

Beregninger af progressive BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for produktioner i nye stalde ? i		
BAT-husdyrtype	Areal (m ²)	Beregnet BAT krav (kg NH ₃ -N / (m ² · år))
Slagtesvin	400	Arealet er lig med eller under 1300 m ² . BAT kravet er fastlagt til 1,62 kg NH ₃ -N / (m ² · år)
Smågrise	185	Arealet er lig med eller under 2600 m ² . BAT kravet er fastlagt til 0,58 kg NH ₃ -N / (m ² · år)
Søer, golde og drægtige	166	Arealet er lig med eller under 1900 m ² . BAT kravet er fastlagt til 0,87 kg NH ₃ -N / (m ² · år)

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT ? i								
	Produktion	BAT krav Areal (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens begrundelse
Rediger	(#42506) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	2800 0,66	1	1848				
Rediger	(#42514) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	2850 0,96	1	2736				
Rediger	(#42516) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	405 1,30	1	526				
Rediger	(#42518) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	287 1,90	1	545				
Rediger	(#49454) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	166 0,87	1	144				
Rediger	(#49452) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	185 0,58	1	107				
Rediger	(#55524) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	445 1,30	1	578				
Rediger	(#55527) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	405 1,30	1	526				
Rediger	(#55532) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	270 1,20	1	324				
Rediger	(#58176) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 % / 67%)	400 1,62	1	648				

Bilag 2 - Situationsplan

Bilag 3 – OML-beregning

Morsø Kommune

24-04-2018

OML Lugtberegning Sø Møllevej 3

Ud fra lugtberegning i www.husdyrgodkendelse.dk It skema 203117 ses at geneafstand til samlet bebyggelse ved Brunhøjen 3 er overskredet.

Med en geneafstand på 347,8 meter og en vægtet gennemsnits afstand på 228,3 meter er det ifølge vejledningen en mulighed at anvende OML beregning på et konkret projekt. Ud fra specifikationerne på dyrehold, ventilationssystem og staldplacering er der via OML-Mult 6.01 lavet en spredningsberegning med vejr data fra Ålborg.

Lugtgrænsen for nærmeste beboelse på Brunhøjen 3 er fastsat til 15 OU/m³.

Resultaterne dækker over det maximale månedlige 99 %- fraktil, hvilket vil sige at lugten kun i 7 timer af måneden vil være højere end dette niveau.

Resultaterne af OML beregningerne viser:

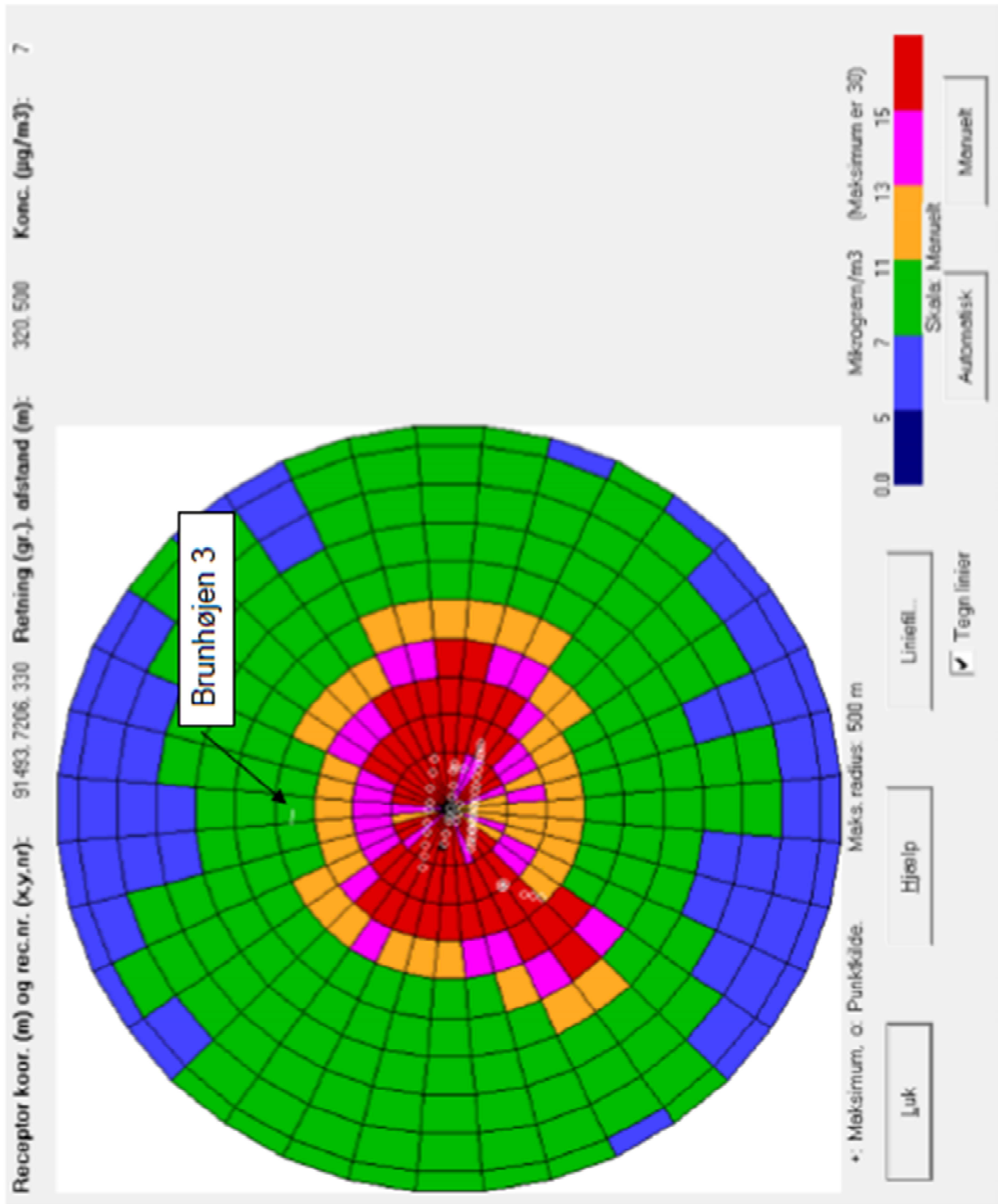
- 11 OU/m³ ved nærmeste nabo Brunhøjen 3.

For at overholde kravet er der regnet med følgende:

- Gyllekøling 20 W/m² i Drægtighedsstalden
- Der monteres vindkryds i alle kastene på alle staldene.

	Antal afkast	Lugt OU/s	Ventilation M3/h pr. afkast	Afkast højde	Afkast Indre diameter	Temp C	Bygnings- Højde
Drægtighedsstald	10	17119 i alt. 1711,9 pr. afkast	12.500	7,2 m	0,63 m	20	6,7 m
Drægtighedsafd. 1 bokse.	3	5340 i alt 1780 pr. afkast	12.500	7,5 m	0,63 m	20	7 m
Løbeafdeling	3	4860 ialt 1620 pr. afkast	12.500	7,5 m	0,63 m	20	7 m
Polteafsnit	2	7830 i alt. 3.915 pr. afkast	12.500	7,5 m	0,63 m	20	7 m
Drægtighedsafd. 2 med bokse.	2	2430 i alt. 4.860 pr. afkast	12.500	7,5 m	0,63 m	20	7 m
Sygeafdeling	1	1992	12.500	5,5 m	0,63 m	20	5 m
Små grise afd.	3	3885 i alt. 1.295 pr. afkast	12.500	5,5 m	0,63 m	20	5 m
Farestalde	21	41.350 i alt. 1.969,07 pr. afkast	13.300	9,5 m	0,63 m	20	8,7 m
Gl. poltestald 1	7	19.865 i alt. 2.837,86 pr. afkast	12.500	6,5 m	0,63 m	20	6 m
Gl. poltestald 2	7	19.865 i alt. 2.837,86 pr. afkast	12.500	6,5 m	0,63 m	20	6 m

Bilag 4 - Natura 2000-område nr. 29: Dråby Vig**Udpegningsgrundlag og beskrivelse jf. basisanalyse:****Arter**

1355 Odder
1103 Stavsild
1365 Spættet sæl

Naturtyper

1140 Vandflade
1150 Lagune
1160 Bugt
1170 Rev
1210 Strandvold med enårige planter
1220 Strandvold med flerårige planter
1310 Enårig strandengsvegetation
1330 Strandeng
2130 Grå/grøn klit
6210 Kalkoverdrev
6230 Surt overdrev
7220 Kildevæld
7230 Riggær

Fugle

Klyde
Hjejle
Havterne

Områdebeskrivelse

Området, der har et samlet areal på 1.678 ha, udgøres primært af store, lavvandede fjordområder ud for den østlige del af Mors. Den øvrige del af området består mest af strandenge, mens der ved spidsen af Buksør Odde er et kystparti med stenet bund. Området er en værdifuld fuglelokalitet for flere yngle- og trækfugle.

Vigtigste naturværdier

Først og fremmest er der store marine værdier i området i form af store lavvandede fjordområder. De lavvandede områder i Dråby Vig udgør en vigtig rasteplass for grågås, pibeand, hvinand og taffeland. Strandengene er vigtige for bl.a. klyde og havterne. I efterårsmånederne raster store flokke af vadefugle på strandengene. Specielt Buksør Odde er af international betydning for Hjejle.

Trusler mod områdets naturværdier

Tilgroning med høje urter eller vedplanter. Ved ophør af græsning eller høslæt vil naturarealerne gro til i højere urter og vedplanter, og de lyskrævende lavtvoksende arter, der er karakteristiske for naturtyperne vil blive udkonkurreret.

Arealreduktion/fragmentering. Arealet med kalk- og surt overdrev og riggær reduceres på grund af opdyrkning og omlægning. Forekomster af riggær og kalkoverdrev er små og isoleerede, hvorfor de tilknyttede plante- og dyrearter har svært ved at opretholde levedygtige bestande.

Uhensigtsmæssig hydrologi. Inddigning og kunstig afvanding med grøfter, dræn eller pumper kan forandrer naturen og kan føre til ændring i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke tørbundsarter. En væsentlig andel af områdets samlede strandengareal er påvirket af afvanding fra grøftning, med det samme er tilfældet for arealet med rigkær.

Direkte påvirkning fra landbrugsdrift på tilstødende arealer. Intensiv landbrugsdrift på arealer, der grænser lige op til naturarealerne kan indebære en negativ påvirkning af naturindholdet i randområdet som følge af afdrift/udskylning af overskud af gødning eller sprøjtemidler. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter udkonkurreres af højt-voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold.

Invasive arter udgør en trussel mod områdets lysåbne naturtyper, især kalkoverdrev og strandenge, hvor tilgroningen allerede er i gang.